

Yargıtay HGK., E. 2017/1040 K. 2020/240 T. 4.3.2020

T.C. Yargıtay Başkanlığı - Hukuk Genel Kurulu

Esas No.: 2017/1040

Karar No.: 2020/740

Karar tarihi: 04.03.2020

[Belgeyi Lexpera'da Görüntüle](#)

TÜRK MİLLETİ ADINA

1. Taraflar arasındaki "alacak" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, Eskişehir 1. Aile Mahkemesince verilen davanın kısmen kabulüne ilişkin kararın taraf vekilleri tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 3. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Mahkemece Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir

2. Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

3. Hukuk Genel Kurulunca dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

I. YARGILAMA SÜRECİ

Davacı İstemi:

4. Davacı vekili 28.06.2013 tarihli dava dilekçesinde, tarafların boşandıklarını, düğünde takılan 18 adet bilezik, 1 adet küpe, 2 adet yüzük, 11 adet küçük altının davalı tarafından alındığını, davalının müvekkiline Sincan ilçesinde alınan ev için kullanıldığını beyan ettiğini, altınların davalıdan talep edilmesine rağmen verilmediğini ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile altınların aynen, mümkün olmadığı takdirde bedelleri olan 20.000TL'nin dava tarihinden işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı Cevabı:

5. Davalı vekili 11.11.2013 tarihli cevap dilekçesinde, düğünde 5 adeti müvekkiline ait olmak üzere toplam 12 adet bilezik takıldığını, ziynet eşyalarının düğün ve ev eşyasının alımına ilişkin borçlar, çocuk edinmek için yapılan tedavi masrafları ile ortak giderler için davacının onayı ile kullanıldığını, davacının beyanlarının gerçek durumu yansıtmadığını savunarak davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararı:

6. Eskişehir 1. Aile Mahkemesinin 11.03.2014 tarihli ve 2013/495 E., 2014/189 K. sayılı kararı ile; Sincan ilçesindeki evin, evlilikten 1-2 yıl sonra alındığı, tüp bebek tedavisinin ise evlilikten 7-8 yıl devam eden süreçte gerçekleştiği, arabanın ise son olaydan önce alındığı ileri sürüldüğünden, davacıya düğünde takılan ziynet eşyasının karşı beyanlarla da tespit edildiği üzere 7 adet bilezik ve 1 adet yüzük olduğu, bunun dışında talep edilen ziynet eşyalarının düğünde değil de düğün sonrası edinildiği veya düğünden önce kişisel eşya olarak var olduğu ileri sürülmediğinden 7 adet bilezik ve 1 adet küpenin düğün borçları ve ev eşyalarının alımında bozdukları, bu konuda davacının rızasının geri alınmamak üzere kocaya bağış şeklinde verildiği hususunun ispatının davalıya düştüğü, ancak buna ilişkin dosya kapsamında bir delil bulunmadığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile, 8.568,00TL değerinde 7 adet 22 ayar 18 gr bileziğin ve 129.00TL

değerince 1 adet 14 ayar 3 gr yüzüğün aynen iadesine, mümkün olmadığı takdirde 8.697TL'nin dava tarihinden itibaren işleyecek faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir.

Özel Daire Bozma Kararı:

7. Eskişehir 1. Aile Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

8. Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 12.05.2015 tarihli ve 2014/14238 E., 2015/8430 K.sayılı kararı ile;

Davalının tüm davacının diğer temyiz itirazlarının reddi ile, "... Ancak; Dava konusu uyuşmazlık, düğünde takılan ziynet eşyalarının davalı kocadan istirdatı talebine ilişkindir.

Kural olarak düğün sırasında takılan ziynet eşyaları, para kim tarafından takılırsa takılsın, aksine bir anlaşma bulunmadıkça kadına bağışlanmış sayılır ve artık onun kişisel malı niteliğini kazanır. Bu eşyaların iade edilmemek üzere kocaya verildiği, kadının isteği ve onayı ile bozdurularak müşterek ihtiyaçlar için harcandığı hususu davalı tarafça kanıtlandığı takdirde, koca bu eşyaları iadeden kurtulur.

Somut olayda, davalı koca, davacı kadının talep ettiği ziynetlerin, evliliğin devamı sırasında, düğün borçları ve çocuk edinmek için yapılan tedavi masrafları için harcandığını savunmuş, ancak davacı kadının bunları iade edilmemek üzere rıza ile verdiğini kanıtlayamamıştır.

Hâl böyle olunca mahkemenin de kabulünde olduğu üzere, davalı kocanın, müşterek ihtiyaçlar için harcanan ziynetlerin, rızayla ve iade şartı olmaksızın kendisine verildiğini ispatlayamadığı, bu nedenle dava konusu ziynetleri iadeyle mükellef olduğu hususu tartışmasızdır.

Ne var ki; HMK'nın 188. maddesi gereğince "Tarafın veya vekillerinin mahkeme önünde ikrar ettikleri vakıalar, çekişmeli olmaktan çıkar ve ispatı gerektirmez."

Davalı taraf cevap dilekçelerinde, düğünde toplam 12 adet bilezik takıldığını beyan etmiştir. Bu durumda, düğünde davacı kadına 12 adet bilezik takıldığı hususu çekişmeli olmaktan çıkmıştır.

Öyle ise mahkemece, bu ilkeler gözetilip, davalının, davacı kadına takılan bileziklerin adedi konusundaki ikrarı da dikkate alınıp, toplam 12 adet bilezik üzerinden davanın kabulüne karar verilmesi gerekirken, yanılığın değerlendirme sonucu davalının düğün sırasında takıldığını kabul ettiği 5 adet bilezik dikkate alınmadan, sadece 7 bilezik üzerinden davanın kabulüne karar verilmesi doğru görülmemiş, bozmayı gerektirmiştir..." gerekçesiyle kararbozulmuştur.

Direnme Kararı:

9. Eskişehir 1. Aile Mahkemesinin 22.10.2015 tarihli ve 2015/692 E., 2015/716 K. sayılı kararı ile önceki gerekçeler yanında "...Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 28/12/2006 tarih 10209-18598 sayılı içtihadında belirtildiği üzere düğünde damada hediye olarak takılan 5 adet bileziğin kadına bağışlanıp bağışlanmadığı hususu davacı tarafından dile getirilmediği gibi bu yönde davalının bir beyanı mevcut olmadığı 12 adet bileziğin evlilik birliğinin devamı sırasında düğün borçları ve çocuk edinmek için yapılan tedavi masrafları için harcandığı beyanı göz önüne alınarak davalının 12 adet bilezik hususunda beyanı 5 adet davalıya hediye olarak takıldığından ve düğün sonrası davacı kadına bağışlanma hususu ortaya konulmadığı..." gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

Direnme Kararının Temyizi:

10. Direnme kararı süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

II. UYUŞMAZLIK

11. Davalı vekilinin cevap dilekçesinde düğünde 5 adedi müvekkiline ait olmak üzere toplam 12 adet bilezik takıldığını beyan etmesi karşısında, bu beyanın mahkeme önünde ikrar sayılarak 12 adet bilezik üzerinden davanın kabulüne karar verilmesinin gerekip gerekmediği gerektiği noktasında toplanmaktadır.

III. GEREKÇE

12. Uyuşmazlığın çözümü için konu ile ilgili yasal düzenleme ve kavramların kısaca açıklanmasında yarar vardır.

13. Ziyet; altın, gümüş gibi kıymetli madenlerden yapılmış olup; insanlar tarafından takılan süs eşyası olarak tanımlanmaktadır (Yılmaz, E.: Hukuk Sözlüğü, Ankara 2011, s. 1529). Ziyet eşyasını evlilik münasebetiyle gelin ve damada verilen hediyeler olarak tanımlamak mümkündür. Bu bağlamda, bilezik, altın kelepçe, kolye, gerdanlık, takı seti, bileklik, saat, küpe ve yüzük gibi takılar, ziyet eşyası olarak kabul edilmektedir (Sağiroğlu, M.Ş.: Ziyet Davaları, İstanbul 2013, s.3).

14. Kadına özgü ziyet eşyaları; eşler arasında aksine bir anlaşma veya bu konuda yerel bir âdet bulunmadıkça evlilik sırasında kim tarafından hangi eşe takılmış olursa olsun kadın eşe bağışlanmış sayılır ve artık onun kişisel malı niteliğini kazanır.

15. Hukuk Genel Kurulunun 05.05.2004 tarihli ve 2004/4-249 E. ve 2004/247 K. sayılı kararında da aynı ilke benimsenmiştir.

16. Bu noktada “kişisel mal” kavramının yasal olarak nasıl düzenlendiği üzerinde durulmalıdır:

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu’nun (TMK) 220.maddesinde;

“Aşağıda sayılanlar, kanun gereğince kişisel maldır:

1. Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya,

2. Mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri,

3. Manevi tazminat alacakları,

4. Kişisel mallar yerine geçen değerler.”

kişisel mal olarak sayılmış olup, aynı Kanun’un 222/1. maddesinde;

“Belirli bir malın eşlerden birine ait olduğunu iddia eden kimse, iddiasını ispat etmekle yükümlüdür” şeklindeki düzenleme ile de ispat yükünün kime ait olduğu hususu gösterilmiştir.

17. Dava konusu edilen bir hakkın ve buna karşı yapılan savunmanın dayandığı vakıaların (olguların) var olup olmadıkları hakkında mahkemeye kanaat verilmesi işlemine ispat denir. İspatın konusunu tarafların üzerinde anlaşamadıkları ve uyuşmazlığın çözümüne etkili olabilecek çekişmeli vakıalar oluşturur ve bu vakıaların ispatı için delil gösterilir (6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) m.187/1). Herkesçe bilinen vakıalarla, ikrar edilmiş vakıalar çekişmeli sayılmaz (HMK m. 187/2).

18. Vakıa (olgu) ise, 03.03.2017 tarihli ve 2015/2 E. ve 2017/1 K. sayılı Yargıtay İctihadı Birleştirme Kararında; kendisine hukuki sonuç bağlanmış olaylar şeklinde tanımlanmıştır. İspatı gereken olaylar, olumlu vakıalar olabileceği gibi olumsuz vakıalar da olabilir.

19. Diğer taraftan hâkim, taraflar arasında uyuşmazlık konusu olan vakıaların gerçekleşip gerçekleşmediğini, kural olarak kendiliğinden araştıramaz. Bir olayın gerçekleşip gerçekleşmediğini taraflar ispat etmelidir. Bir davada ispat yükünün hangi tarafa ait olacağı hususu ise 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 6. maddesinde;

"Kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça, taraflardan her biri, hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür." şeklinde belirtildiği gibi, usul hukukun en önemli konularından biri olan ispat yükü kuralı, 6100 sayılı HMK'nın 190. maddesinde de;

"İspat yükü, kanunda özel bir düzenleme bulunmadıkça, iddia edilen vakıaya bağlanan hukuki sonuçtan kendi lehine hak çıkararak tarafa aittir." şeklinde hüküm altına alınmıştır.

20. Yukarıda bahsedilen düzenlemelerden hareket edildiğinde, ispat yükü hayatın olağan akışına aykırı durumu iddia eden ya da savunmada bulunan kimseye düşer. Olağan olan kadına özgü ziynet eşyalarının kadın eşin himayesinde bulunmasıdır. Bunun aksini iddia eden kadın eş iddiasını ispatla mükelleftir. Ziynet eşyası davasında dava konusu altınların varlığı ve bu altınların kadın eşte olmadığı şüpheye yer vermeyecek şekilde ispatlanmalıdır.

21. Önemle vurgulamak gerekir ki kesin delil, yanları ve hâkimi bağlayan, bu tip delillerle kanıtlanan olayın hukuksal doğru olarak kabul edilmesi gereken delillerdir. Hâkimin kesin delilleri takdir yetkisi yoktur. Bu biçimde ispatlanan hususu doğru kabul etmek zorundadır.

22. Hukukumuzda kesin deliller sınırlı olup bunlar, ikrar (Mülga 1086 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HUMK) m. 236; HMK m.188), senet (HUMK m. 287; HMK m. 193), yemin (HUMK m. 337; HMK m. 228) ve kesin hükümdür (HUMK m. 237; HMK m. 303).

23. İkrar, bir tarafın, diğer tarafın ileri sürdüğü maddi olayın doğru olduğunu kabul etmesidir. HUMK'nın 236. maddesine göre, ikrar eden taraf aleyhine kesin delil teşkil eder. HMK'nın 188.maddesi de benzer düzenleme getirmiştir. Bu düzenlemenin 1. fıkrası;

"Tarafların veya vekillerinin mahkeme önünde ikrar ettikleri vakıalar, çekişmeli olmaktan çıkar ve ispatı gerektirmez"

Şeklindedir.

24. Bu açıklamalar ışığında somut olay değerlendirildiğinde, kadına özgü ziynet eşyası niteliğindeki bilezik eşler arasında aksine bir anlaşma veya bu konuda yerel bir âdet bulunmadıkça evlilik sırasında kim tarafından hangi eşe takılmış olursa olsun kadın eşe bağışlanmış sayılır ve artık onun kişisel malı niteliğini kazanır. Bu ilkeden hareketle, davalı erkeğin düğünde toplam 12 adet bilezik takıldığını beyan etmiş olması karşısında, bu beyanın 6100 sayılı HMK'nın 188. maddesi gereğince mahkeme önünde ikrar kabul edilmesi gerekir. Bu durumda, düğünde davacı kadına 12 adet bilezik takıldığı hususu çekişmeli olmaktan çıkacaktır. O hâlde mahkemece bu bilezikler yönünden de davanın kabulüne karar verilmesi gerekir.

25. Diğer yandan, Özel Daire bozma kararının 6. bendinin 1. satırında yer alan "para" kelimesinin dava konusu uyuşmazlık yalnızca bileziklere ilişkin olduğundan 6100 sayılı HMK'nın 24. maddesinde belirtilen tasarruf ilkesi gereğince bozma kararından çıkarılması gerekir.

26. Mahkemece açıklanan ilkeler çerçevesinde değerlendirme yapılarak, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

27. Nitekim Özel Daire de bozma kararında aynı hususa işaret etmiştir.

28. Bu durumda direnme kararının Özel Daire bozma kararında ve yukarıdaki belirtilen bu ilâve gerekçe ve nedenlerle bozulmasına karar verilmesi gerekmiştir.

IV. SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1. Özel Daire bozma kararının 6. bendinin 1. satırında yer alan “para” kelimesinin bozma kararından ÇIKARILMASINA (III - 25),

2. Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle, direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen ve yukarıda açıklanan ilave nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun geçici 3. maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Aynı Kanun'un 440/III-1. maddesi gereğince karar düzeltme yolu kapalı olmak üzere 04.03.2020 tarihinde yapılan ikinci görüşmede oy birliğiyle ve kesin olarak karar verildi.